

BANG VOOR MORGEN
TIJDELIJK WERK WORDT DE MAATSTAF

COVERFOTO Jonathan [28] woont met zijn vrouw en drie kinderen op een wijnboerderij in zuid-afrika. Ze zijn afhankelijk van seizoensarbeid, Jonathan werkt maar enkele maanden per jaar. hun kinderen gaan vaak niet naar school, ook al krijgen ze een klein bedrag van de overheid om schoolkosten te dekken. de sociale dienst kwam al bij hen langs, en als hun situatie niet verandert, dreigen de kinderen bij hun ouders weggehaald te worden. © GRIET HENDRICKX

04

12

07

08

14

04 FOCUS
WIE PLUKT DE VRUCHTEN
VAN HAAR WERK?

12 IN BEWEGING
MAGNETTE KREEG ZIJN PRIK!

07 INTERVIEW
VAKBOND BINDT STRIID
TEGEN TIJDELIJK WERK AAN

14 OP BEZOEK BIJ
OSCAR IN MOZAMBIQUE

08 UIT HET ZUIDEN
ARBEIDSRECHTEN
IN DE UITVERKOOP

16 PARTNER IN DE KIJKER
ABW WEST-VLAANDEREN

10 EN BIJ ONS
STRESS IN UITZENDLAND

FOSFOR is een uitgave van **fos** - Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking **ACHTSTE JAARGANG** nummer 4 (oktober- november-december 2012) **SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE** Liesbet Van-geel **VORMGEVING** sp.a grafische dienst **DRUKKERIJ** Druk in de Weer - gedrukt met vetegale inkten op 100% gerecycleerd papier **MEDEWERKERS** Anna Ushamba, Frank Lensink, Machteld Dhondt, Oscar Marleyn, Paola Vallejo, Tess Ntamashimikiro en Stiene Billen **FOTO'S** © **fos** tenzij anders vermeld. **MEER NIEUWS** van **fos** ontvangen? Abonneer je op onze maandelijkse E-nieuwsbrief via www.fos-socsol.be en word fan van **fos** op www.facebook.com/fossocsol

MET DE STEUN VAN

Provincie
Oost-Vlaanderen

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

*Annuschka Vandewalle,
Algemeen Secretaris*

De crisis grijpt om zich heen. Elke dag sluiten bedrijven hun deuren en verliezen mensen hun werk. Met de sluiting van Ford Genk verloor Limburg in één klap duizenden jobs.

Uitzendarbeid op de korrel

Naast deze duidelijk zichtbare en in de media uitgebreid belichte gevolgen van de recessie, vallen er ook minder zichtbare slachtoffers. In België werken vandaag 500.000 mensen als uitzendkracht. Uitzendkrachten zijn mensen zonder vast contract, die moeten leven van opdracht tot opdracht zonder zicht op een vaste job. Meer en meer rekenen bedrijven op tijdelijke arbeid om de arbeidskosten te drukken en zo hun winst te maximaliseren. Wat bij ons een tendens is, wordt in het Zuiden echter stilaan de regel.

In een poging om investeerders aan te trekken, zorgen overheden in het Zuiden voor een arbeidswetgeving waarbij flexibiliteit primeert op werkzekerheid. Bedrijven bedienen zich handig van allerlei flexibele arbeidsvormen zoals dag- of uurcontracten en tewerkstelling via

onderaannemers. Zo vervangen werkgevers tegenwoordig op grote schaal vaste contracten door tijdelijke, om op de vraag van de markt te kunnen antwoorden en zich van blijvende winst te verzekeren. Mensen die al jaren vast werk hebben, komen van de ene op de andere dag in een staat van permanente financiële onzekerheid terecht.

Waar vakbonden bij ons sterk genoeg staan om over de rechten van tijdelijke werknemers te waken, is dit in het Zuiden nog niet overal het geval. Onze partners strijden er voor een meer sociale arbeidswetgeving die de vrijheid van werkgevers enigszins inperkt en de arbeidsrechten van alle werknemers respecteert. Wij steunen hen in hun strijd, omdat waardig werk een basisvoorwaarde is voor een waardig leven.

STELLING ★ FLEXIBELE ARBEID CREËERT MEER JOBS EN DUS MEER WELVAART

Leugenachtige prietpraat van de bazen. Kijk maar wat ze bedoelen met flexibiliteit in de uitzendsector. Mensen moeten er werken met ouderwetse dagcontracten die geen zekerheid of stabiliteit bieden. Is dat welvaart? Of kijk naar de 50.000 vrouwen en

mannen uit de schoonmaak. Vandaag zijn ze met enkele duizenden minder dan drie jaar geleden, maar de vraag naar schoonmakers daalde niet. Ze werken nu wanneer iedereen nog slaapt, tot wanneer iedereen al lang weer voor de televisie ligt te knikkebollen. Om de haverklap veranderen de opdrachten. Goed voor de bazen, slecht voor het werkvolk. Flexibiliteit troef. En toch minder jobs!

Pascale Wirken | Coördinator ABVV interim

Nee, dat is niet waar. Flexibele arbeid gaat alleen maar om werkgevers die willekeurig mensen kunnen aanwerven en ontslagen. Neem nu de tijdelijke arbeiders in de fruitsector, die tegenwoordig enkel worden aangenomen voor een paar weken of dagen.

Daarna blijven ze werkloos achter in de informele wijken, zonder een vast loon of enige vorm van sociale zekerheid. Sommigen onder hen komen uit Zimbabwe of Mozambique, en proberen geld naar huis te sturen voor hun families. Het gaat hier om moeders die hun kinderen te eten willen geven, maar dit door hun onstabiele werksituatie amper kunnen doen. Van meer welvaart is er geen sprake.

Elizabeth Boonzaaier | Gedelegeerde bij Sikhula Sonke

A woman in a blue uniform and a colorful headscarf is harvesting oranges in an orchard. She is using a pair of red-handled pruning shears to cut a ripe orange from a tree. In the background, another worker in a blue uniform is also harvesting. The scene is set in a lush green orchard with many orange trees.

Wie plukt de vruchten van haar werk?

TIJDELIJKE ARBEIDERS HEBBEN HET MOEILIK

FOTO'S

De overwegend blanke wijn- en fruitboeren uit de provincie West-Kaap behoren tot de rijkste mensen van Zuid-Afrika. De tijdelijke arbeiders genieten echter niet mee van deze rijkdom.

De 51-jarige Cathy werkt al 15 jaar op een citrusvruchtenboerderij in de vruchtbare West-Kaapprovincie in Zuid-Afrika. Voor deze geroutineerde arbeidster was het een verrassing toen haar baas twee jaar geleden aankondigde dat ze vanaf dan niet langer onder vast contract zou werken, en enkel nog tijdelijke contracten zou krijgen.

Cathy's baas gaf nooit een reden voor deze contractverandering, maar zelf denkt ze dat ze slachtoffer werd omdat ze lid is van de vakbond, en haar baas hier niet mee opgezet was. Sinds die fatale dag werkt Cathy nog maar een vijftal maanden per jaar, wanneer het haar werkgever het best past. De maanden waarin ze niets verdient, is ze afhankelijk van familie en vrienden om in haar levensonderhoud en dat van haar drie kinderen te voorzien. Cathy woont in een klein huisje op de boerderij. Ze betaalt haar baas iedere maand een vast bedrag voor huishuur en elektriciteit en probeert zo veel mogelijk op voorhand te betalen, om de periodes zonder inkomsten te overbruggen. Ondanks haar stipte betalingen laat de huisvesting te wensen over: er is zelden elektriciteit, waardoor Cathy extra moet investeren in kaarsen en paraffine om licht te hebben en te kunnen koken.

FLEXIBILITEIT TROEF

Cathy is niet de enige die zich in deze situatie bevindt. In zuidelijk Afrika zijn allerlei vormen van flexibele arbeid, zoals de overschakeling van vaste op tijdelijke contracten, dagelijkse kost geworden. Deze praktijk wordt uiteraard toegejuicht door de werkgevers, die dankzij flexibele arbeid meer winst kunnen boeken, ten koste van hun werknemers. Ze kunnen immers verschillende werkvormen combineren en mensen aannemen en ontslagen al naar gelang de vraag van de markt.

OORSPRONG IN KOLONIES

Dit flexibele arbeidssysteem waar niet de arbeiders, maar wel de werkgevers de vruchten van plukken, kwam er niet van de ene dag op de andere. Het is historisch gegroeid en de eerste stenen werden al tijdens de kolonisatie gelegd. De economische structuur was toen

immers louter gericht op de belangen van de koloniale macht, waardoor een duale economie ontstond. Een goed ontwikkelde formele sector kon rekenen op goedkope arbeidskrachten uit de onderontwikkelde rurale gebieden, thuis van de meerderheid van de bevolking. Het kolonialisme leidde in zuidelijk Afrika tot economieën gekenmerkt door een groei zonder ontwikkeling, een formele sector die de overvloedige beroepsbevolking niet kan opvangen en een verzadiging van de informele sector met werklozen.

Vrouwen verdienen stevast minder dan mannen en krijgen bijna uitsluitend tijdelijke contracten.

Kort na de onafhankelijkheid probeerden verschillende Afrikaanse landen om te gaan met de koloniale erfenis van een verdeeld land met een klein aantal – voornamelijk blanke – rijken en een groot aantal zwarte arbeiders. Men besloot structurele economische hervormingen door te voeren, gebaseerd op een marktgedreven ontwikkelingsstrategie. Door voornamelijk buitenlandse investeerders aan te trekken en publieke diensten in handen te leggen van privébedrijven, hoopte men meer jobs te creëren. Jammer genoeg faalden de hervormingsprogramma's, met toenemende werkloosheid en ongelijkheid tot gevolg.

Tijdens het laatste decennium kwam tot slot het proces van globalisering volop op gang, een proces dat gepaard ging met verregerende openstelling van de

markt en meer integratie tussen en over landen. De globalisering versnelde de herstructurering van arbeidsplaatsen en -vormen, en zorgde voor de introductie van vormen van flexibele arbeid zoals versoepling, tijdelijke arbeid en onderaanneming in de Afrikaanse economieën. Het proces van globalisering zorgde tevens voor een vervrouwelijking van arbeid. Steeds meer vrouwen werden tewerkgesteld, maar dit kwam de gendergelijkheid niet per se ten goede. Vrouwen verdienen immers nog steeds minder dan mannen en krijgen bijna uitsluitend tijdelijke contracten, waardoor ze altijd de eerste zijn die afslankingen en besparingen voelen. Een tweede, minder zichtbaar gevolg van de globale herstructurering, is het duidelijke verband tussen de laagste lonen en laaggeschoolde, vrouwelijke migranten. In Zuid-Afrika is dit reeds erg voelbaar.

onze uitzendkantoren: een instantie tussen werkgever en werknemer bespaart de eerste de moeite om op zoek te gaan naar geschikt personeel en helpt de tweede aan werk. Anders dan bij ons, bestaat er hiervoor in zuidelijk Afrika echter geen duidelijk legaal kader. Werknemers worden blootgesteld aan de willekeur van de onderaannemer voor wie ze werken. Ze betalen hen vaak onder het minimumloon, verwaarlozen de huisvesting van hun werknemers en trekken zich weinig of niets aan van de arbeidsrechten. Zo vervoeren ze de arbeiders vaak naar de werkplaats in onveilige trucks en laten ze het na om voor beschermende kledij te zorgen, waardoor arbeiders worden blootgesteld aan giftige stoffen zoals pesticiden.

VAKBONDEN EN FOS BINDEN DE STRIJD AAN

De opkomst van deze nieuwe vormen van arbeid vormt een uitdaging voor de vakbonden. Het is immers alles-

ARMOE TROEF

De situatie van vandaag, waarin werkgevers in zuidelijk Afrika zich kunnen bedienen van verschillende vormen van flexibele arbeid en weinig gebonden zijn aan regels en wetten, leidt vanzelfsprekend tot toenemende armoede en benadeelt arme mensen zoals landarbeiders nog meer dan voordien al het geval was. Bijna overal verdienen tijdelijke werknemers minder dan vaste en genieten ze bovendien niet van dezelfde sociale voordelen, zoals jaarlijks verlof, zwangerschapsverlof, pensioen, risicofondsen en bonussen. Landeigenaars voorzien meestal in huisvesting voor zowel hun vaste als tijdelijke werknemers. Dit lijkt een voordeel, maar het maakt de werknemers tevens zeer afhankelijk en kwetsbaar. Ze wonen op het platteland, ver van de steden en zitten er wegens hoge transportkosten min of meer vast. Wanneer ze hun job verliezen, dreigen ze bovendien van de ene dag op de andere uit hun woning gezet te worden.

WERKEN VOOR DE KOPPELBAAS

In zuidelijk Afrika worden tijdelijke werknemers in veel gevallen aangeworven via een onderaannemer of koppelbaas (labour broker). Je zou het kunnen vergelijken met

behalve eenvoudig om tijdelijke arbeiders en migranten te organiseren. Toch worden de arbeiders niet aan hun lot overgelaten. Verschillende organisaties proberen op te komen voor hun rechten en te lobbyen bij de overheid voor het verbieden van de praktijk van onderaanneming. **fos**-partner Sikhula Sonke (dit betekent in de traditionele taal Xhosa "Wij groeien samen") is daar een van. SISO is een vakbond geleid door vrouwen, die zich richt op landarbeid(st)ers op de wijn- en fruitplantages in de West-Kaap provincie. De vakbond probeert tijdelijke arbeiders zo goed en zo kwaad als het kan te organiseren en bindt de strijd tegen onderaanneming aan (zie interview). In een poging om een antwoord te bieden op de toenemende flexibilisering van arbeid en haar gevolgen organiseert **fos** zuidelijk Afrika eind november een partnermeeting in Johannesburg. De partnerorganisaties kunnen dan ervaringen delen, van elkaar leren en samen nadenken over andere manieren van organiseren om te bouwen aan een beter leven voor alle arbeiders, inclusief tijdelijke arbeiders en migranten. ★

TEKST ANNA USHAMBIA | FOTO'S REPORTERS EN FOS

Tijdelijke arbeiders verdienen beter

Welke moeilijkheden ondervindt SISO door de toegenomen flexibiliteit van arbeid?

Tijdelijke arbeiders en migranten zijn moeilijk te organiseren, omdat ze erg mobiel zijn. Bovendien weten ze vaak niet dat het hun recht is om zich aan te sluiten bij een vakbond. Sommigen weten het wel, maar sluiten zich niet aan uit angst om ontslagen te worden wanneer hun baas het te weten komt. Migrantten durven dan weer niet bij de vakbond te gaan omdat ze vrezen dat we hen zullen aangeven bij het Departement Vreemdelingen en ze gedeporteerd zullen worden.

Hoe antwoorden jullie op die uitdagingen?

We proberen ten eerste om migranten en tijdelijke werknemers zoveel mogelijk te organiseren. Samen staan ze immers sterker en kunnen ze onderhandelen over betere lonen en contracten. SISO helpt hen hierbij en probeert bij de overeenkomsten zoveel mogelijk uit de kan te halen. Niet alleen lonen en contracten zijn belangrijk; ook zaken als ziekte-, moederschaps- en ouderschapsverlof en kinderverzorging op het niveau van de boerderij staan bij ons hoog op de agenda. Op een hoger niveau probeert SISO antwoord te bieden op de groeiende arbeidsflexibiliteit, door samen te werken met grote koepelorganisaties zoals COSATU, die van het verbod op onderaanneming een strijdpunt hebben gemaakt.

Hebben jullie al resultaat geboekt?

Zeker en vast, al blijft vooral het organiseren van migranten zeer moeilijk. We hebben tot hiertoe nog maar 5 arbeiders uit Mozambique en Zimbabwe kunnen rekruter-

teren. Bij de Zuid-Afrikaanse tijdelijke arbeiders gaat het makkelijker en voor hen hebben we al meer kunnen doen. In sommige boerderijen zijn we erin geslaagd om overeenkomsten te sluiten met de eigenaars, waardoor tijdelijke arbeiders er nu ongeveer evenveel verdienen als vaste. Op andere plaatsen hebben we kunnen onderhandelen over andere voordelen zoals beschermende kledij en ouderschapsverlof.

En jullie standpunt over onderaanneming?

Sommige onderaannemers zijn ex-landarbeiders en hebben zelf weinig notie van arbeidsrechten. Het zou nuttig zijn deze mensen hierover te vormen en te wijzen op hun plichten. Toch is Sikhula Sonke principieel tegen onderaanneming en zou dit slechts een tussenoplossing zijn. Zelfs wanneer meer onderaannemers hun plichten zouden kennen, blijft het zo dat de werkgever zijn verantwoordelijkheden naar zijn werknemers afschuift op iemand anders. We staan daarom achter een verbod op onderaanneming.

Welke acties ondernemen jullie om dit standpunt kracht bij te zetten?

We deden ten eerste een oproep aan de onderaannemers zelf, om zich op zijn minst te registreren bij het Departement van Arbeid, maar erg weinigen gaan hierop in. We organiseerden verder reeds enkele meetings met andere landarbeidersvakbonden zodat we een gezamenlijk standpunt kunnen innemen. Wij geloven bij SISO dat onderaanneming een nationaal probleem is, dat kan opgelost worden als alle vakbonden samenwerken om bij de overheid te lobbyen voor het verbieden van de praktijk. We onder-

ELIZABETH BOONZAAIR
KOMT OP VOOR DE RECHTEN
VAN LANDARBEID(ST)ERS.

Ze werkt als gedelegeerde bij de landarbeidersvakbond **Sikhula Sonke (SISO)**, partner van **fos**. Vroeger werkte ze zelf als landarbeidster. Vandaag bestaat haar werk erin landarbeid(st)ers te wijzen op hun rechten, hen te mobiliseren en hen te laten aansluiten bij de vakbond.

steunen daarom de oproep van COSATU om een eind te maken aan de praktijk. Ondanks de acties van de machtige vakbondskoepel heeft de Zuid-Afrikaanse regering onderaanneming echter nog steeds niet verboden. Flexibele Flexibele arbeid is immers een belangrijke pijler in het (arbeids)marktbeleid van de regeringspartij ANC. Sterke massamobilisatie zal nodig zijn om het ANC van gedacht te doen veranderen. ⬠

TEKST ANNA USHAMBAA
FOTO'S REPORTERS EN FOS

Sinds de staatsgreep van 2009 probeert het Hondurese regime naar buiten toe het imago te creëren van een regering van verzoening en nationale eenheid. In realiteit werkt zij echter hard aan een neoliberale agenda, die zal leiden tot verdere uitholling en flexibilisering van arbeidsrechten. Daardoor wordt het voor de Hondurese vakbeweging nog moeilijker om op te komen voor collectieve belangen en arbeidszekerheid.

FOTO LINKS Carlos H. Reyes
FOTO ONDER President Porfirio Lobo

Arbeidsrechten

UITVERKOOP IN DRIEVOUD

Aanvallen op verworven sociale rechten vinden op dit moment vrijwel overal plaats en wat dat betreft, is de Hondurese situatie niet uniek. Van de gang van zaken in dit land na de militaire coup in 2009, gaat echter een specifieke tragiek uit. Nadat een groot deel van de Hondurese bevolking zich heldhaftig verzette tegen de coupplanners, heeft zij moeten toezien hoe deze machthebbers zich uiteindelijk toch als de facto regering hebben weten te installeren. Dit regime misbruikt momenteel haar onwettig verkregen absolute machtoverwicht binnen het parlement, om er in hoog tempo neoliberale wetsvoorstellen door te krijgen.

in de uitverkoop

Enerzijds wordt er ingezet op de afbraak van de publieke sector door privatisering van staatsbedrijven. Anderzijds opent men de aanval op de arbeidsregulering en de vakbonden, door het regeringsvoorstel om delen van Honduras grondgebied, via concessies onder bewind van buitenlandse investeerders te plaatsen. Deze "verkoop" van de Hondurese soevereiniteit wordt voorgesteld als een goede manier om investeringen aan te trekken en moet als voorbeeld dienen voor de toekomstige flexibele wetgeving in heel Honduras. Ten

slotte worden er grote wijzigingen aangebracht in de huidige arbeidsrechten, onder andere door de introductie van uurlooncontracten.

ARBEIDSCONTRACTEN PER UUR

Informele arbeid en tijdelijke arbeidscontracten vormen in de kleinere moeilijk te controleren bedrijven in Honduras al lang de regel. Grote bedrijven kwamen tot nog toe echter niet zomaar onder de Hondurese wet uit: productietaken met een permanent karakter moeten

uitgevoerd worden door arbeiders met vaste arbeidscontracten van onbepaalde duur.

Eind 2010 werd echter per decreet aangekondigd dat hierin verandering kwam. Onder het voorwendsel van de lancering van een banenproject dat de toegang tot werk en de aanwerving van jongeren moest vergemakkelijken, werd de mogelijkheid van uurlooncontracten gecreëerd.

Carlos H. Reyes (voorzitter van **fos**-partner STIBYS, de vakbond van de drankensector) legt uit: "De regering gaat met dit beleid regelrecht in tegen onze grondwet. Die stelt dat de staat maatregelen moet nemen die de arbeidszekerheid van de bevolking bevorderen. Door deze wet wordt het voor werkgevers juist heel aantrekkelijk om vaste werknemers te vervangen door tijdelijke arbeidscontracten, waarbij ze veel minder sociale verplichtingen hebben en die flexibel zijn in te zetten."

NAAR DE IAO

De Hondurese vakbeweging heeft langs verschillende wegen geprobeerd om de wetgeving terug te draaien. De grootste ontgoocheling daarbij was het gebrek aan steun vanuit de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

Carlos: "Binnen Honduras hebben we een poging gedaan om het wetsvoorstel ongrondwettig te verklaren, maar deze aanklacht werd afgewezen; geen verrassing binnen de hui-

NEOLIBERAAL LABORATORIUM

Hoewel de vakcentrales de moed niet opgeven en bezig zijn getuigenissen te verzamelen die hun argumenten tegen de wetgeving kracht bij zetten, moet toch gevreesd worden dat het beleid onomkeerbaar is. De Hondurese vakbeweging gaat door de gevolgen van deze en andere neoliberale maatregelen een zware tijd tegemoet in haar gevecht tegen flexibilisering, informalisering en syndicale repressie.

Carlos: "Het ministerie van Arbeid voert al een paar maanden een grootscheepse mediacampagne, omdat aan het eind van het jaar beslist wordt of dit tijdelijke voorstel wordt omgezet in permanente wetgeving. Het ministerie beweert dat door het wetsvoorstel al meer dan 100.000 nieuwe banen gecreëerd zouden zijn. Dit is volslagen onzin en dit hebben we als vakcentrales weerlegd bij de regering. Het ministerie heeft helemaal geen betrouwbare cijfers over de effecten van de maatregel, want ze geeft zelf toe dat werkgevers hun tijdelijke contracten niet registreren. Het gaat bovendien niet om nieuwe werkgelegenheid, maar juist om vervanging van permanente door tijdelijke arbeidsplaatsen. Precies waar we bang voor zijn. Als Honduras werkelijk in 1 jaar tijd 100.000 nieuwe arbeidsplaatsen zou creëren, dan zouden we hier een enorme economische groei hebben gehad en dat is totaal niet het geval.

Als vakbond proberen we nu getuigenissen te verzamelen van mensen die in de praktijk door de maatregel worden getroffen, maar het probleem is dat dit vooral gebeurt in bedrijven waar de vakbeweging niet aanwezig is. Bovendien zijn mensen heel bang om zich aan te sluiten of om te getuigen omdat ze hun baan niet willen verliezen. Het is daarom moeilijk om iets tegen het beleid te doen en dus zal de wet er wel definitief doorkomen in het parlement. Honduras is momenteel het laboratorium van neoliberaal beleid in de regio. Er komen volgende jaar nieuwe verkiezingen aan. Hopelijk lukt het ons om met de nieuwe verzetspartij LIBRE te winnen of in elk geval effectiever oppositie te voeren." ✚

’ Het beleid gaat regelrecht in tegen onze grondwet.

dige politieke context. Daarnaast hebben we als vakcentrales een aanklacht gedaan bij de IAO. Hoewel de IAO tijdens de gesprekken alle begrip toonde voor onze bezorgdheden, blijkt dat zij uiteindelijk in hun schriftelijke aanbevelingen alleen zeer vage uitspraken doet, die zowel de vakbonden als de regering in hun voordeel kunnen interpreteren."

Stress in uitzendland

Heel wat uitzendkrachten in België zijn gestresseerd en hebben het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Ze wisselen voortdurend van job en zijn nooit zeker of ze de volgende week nog werk zullen hebben.

Grote stukken land die in concessie gegeven worden aan buitenlandse bedrijven om er “eilanden van welvaart en rust” te creëren zoals in Honduras, of situaties waarbij mensen maanden zonder inkomen en sociale bescherming zitten zoals in Zuid-Afrika, dat kennen we hier bij ons niet. Een regering die maatregelen treft opdat werkgevers meer tijdelijke werkrachten kunnen aantrekken, klinkt ons echter wel bekend in de oren. Deze praktijk neemt de laatste jaren enorm toe, onder het mom van “flexibel op de crisis inspelen”. De golf van informalisering en flexibilisering van de arbeid overspoelt niet alleen het Zuiden, maar maakt ook hier in het Noorden slachtoffers. We nemen een kijkje in eigen land.

“Daar waar uitzendarbeid bedoeld is om tijdelijke piekperiodes in bedrijven aan te kunnen, zien we dat dit meer en meer een structurele maatregel wordt die bedrijven maar al te graag hanteren”, zo vertelt ons Pascale Wirken, nationaal coördinatrice van ABVV Interim. Al jaren wordt ze geconfronteerd met mensen die werken met tijdelijke contracten. Ze kent de problematiek dan ook door en door.

Elke dag of week moeten wachten op een telefoontje dat je laat weten of je wel of niet mag gaan werken de volgende dag: dat is een stress die aan je vreet. “Het gaat dikwijls om dagcontracten, die je niet op voorhand ondertekent; ze worden je pas later bezorgd. Als je ziek wordt, geeft men je voor die

uitzendarbeid ook heel wat extra kosten met zich mee. Zo moeten uitzendkrachten nogal wat uitzoeken wat vervoer betreft. Ze durven geen maand-, laat staan jaarabonnement op trein, tram of bus te nemen, en geven dus uiteindelijk veel meer uit aan openbaar vervoer. Ook de kosten qua

communicatie lopen op: er wordt veel rondgebeld en ook die rekening stijgt. Net als in het Zuiden verloopt het leven van mensen met een tijdelijk contract moeilijker, en worden hen verschillende rechten onthouden. Naast het feit dat de uitzendkracht meer kosten heeft, loopt hij bovendien het risico gediscrimineerd te worden op de woningmarkt. Zowel particuliere eigenaars als immobiliënkantoren verhuren niet graag aan een interim. Zij willen kunnen rekenen op zekerheid van betaling, en daar staat de interim niet borg

voor. Een lening aangaan om een eigen huis te kopen, dat is al helemaal een droom. Ook kinderopvang vinden is een moeilijke klus voor de uitzendkracht, want als je geen vaste klant bent bij de onthaalmoeder is het niet makkelijk om er ook een plaatsje te krijgen.

dagen meestal geen contract. Op die manier vermijdt het uitzendkantoor dat het gewaarborgd loon moet betalen. Je werkt verder, tot het uitzendkantoor je opbelt en vertelt dat je de volgende dag niet meer moet gaan.” Plannen maken wordt moeilijk. De onzekerheid neemt toe en legt uiteindelijk je leven lam.

Naast het probleem van de stress en de voortdurende onzekerheid, brengt

De situatie in ons land is niet te vergelijken met die in het Zuiden, maar toch bezorgt uitzendarbeid ook bij

Flexibiliteit krijgt voorrang op werkzekerheid.

ons heel wat werknemers kopzorgen. Momenteel werken in België ongeveer 500.000 mensen in de interim. Vaste contracten worden vervangen door tijdelijke op momenten dat het nodig is. Als het opnieuw moeilijk gaat, zijn de interims de mensen die er het eerst uitvliegen.

In veel gevallen gaat het hierbij om jongeren. Door de crisis zien veel jongeren zich genoodzaakt als interim aan de slag te gaan. Door hen op deze manier te werk te stellen beperken werkgevers de risico's: ze kunnen de jonge werknemers testen en proberen zich meteen ook te ontdoen van hun sociale verplichtingen wat opzegtermijnen en -vergoedingen betreft.

"Het ABVV is geen tegenstander van uitzendarbeid op zich", zegt Pascale Wirken, "maar werkgevers moeten

de wetten en overeenkomsten respecteren. We zijn er tegen als werkgevers het gebruiken om vaste contracten te schrappen en zo nog meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt te brengen." Mensen informeren over hun rechten is dan ook een heel belangrijke taak van de vakbond in deze sector. "Heel vaak worden de 'kantjes er afgelopen' door de werkgevers. Wij moeten permanent alert zijn dat er geen verkeerde betalingen gebeuren, dat het minimumloon gerespecteerd wordt, dat de arbeidskledij in orde is, de vervoerskosten juist worden berekend en de feestdagen correct worden uitbetaald."

Net als in het Zuiden, is ook hier bij ons een performante vakbond broodnodig. Niet alleen om een goede dienstverlening naar de leden te verzekeren, maar ook om de arbeidsvoorwaarden te verbeteren en te verdedigen.

De afgelopen jaren is ook op het politieke niveau het besef gegroeid dat de wetgeving op uitzendarbeid dringend aan vernieuwing toe is en de misbruiken moeten worden aangepakt. Zowel Animo als de federale parlementairen Hans Bonte en Meryame Kitir (sp.a) hebben hieromtrent verschillende voorstellen gelanceerd. In januari 2012 zijn de sociale partners er in de Nationale Arbeidsraad in geslaagd een principeakkoord te bereiken omtrent de modernisering van de uitzendarbeid.

De komende maanden zal minister van Werk Monica De Coninck (sp.a) een wetsontwerp rond uitzendarbeid voorleggen aan de federale regering en zal er een CAO worden afgesloten. Ook het probleem van discriminatie in de uitzendsector wil de minister de komende maanden aanpakken. 🌟

ADVERTENTIE

Wenskaarten van fos

Wens iedereen een gelukkig nieuwjaar toe met de solidaire wenskaarten van fos.

Een pakje van 4 wenskaarten met omslagen kost 5 euro (exclusief verzendingskosten).

Zo steun je onze partners in het Zuiden!

Ook grote bestellingen zijn welkom.

Bestel vandaag nog via **02 552 03 00**, mail naar **info@fos-socsol.be** of surf naar **www.fos-socsol.be**

fos - socialistische solidariteit

is de Noord-Zuidorganisatie van de socialistische beweging in Vlaanderen.

Onze partners in het Zuiden zijn organisaties van mensen die strijden voor hun rechten, voor **waardig werk** en hun recht op **gezondheid**.

Daarin steunen we hen, samen met onze socialistische achterban in Vlaanderen.

Want de sociale strijd, die is wereldwijd!

Mariela Castro in België

In september kregen **fos**, **sp.a**, ABVV en de Socialistische Mutualiteiten, bezoek van Mariela Castro. Mariela, dochter van huidig president Raúl Castro en van feministe Vilma Espín, bezocht onze stand op ManiFiesta. De week nadien kwam ze als voorzitter in Brussel spreken over het baanbrekend werk van **fos**-partner CENESEX op het gebied van seksuele gezondheid en seksuele diversiteit. Mariela wees erop dat, in een land

waar het machismo nog steeds dominant is, CENESEX een belangrijke rol speelt in de strijd voor algemene emancipatie van alle Cubanen, ongeacht ras, klasse, sekse en seksuele voorkeur. Ook de socio-economische hervormingen waar het land voor staat, boden stof tot gesprek. Castro benadrukte dat er nood is aan een sterkere Cubaanse economie, maar dat het beleid dat men hiertoe zal voeren, in geen geval afbreuk mag doen aan de positieve verworvenheden van het socialisme, zoals gratis onderwijs en gezondheidszorg. ★

Actie voor de Cuban Five

In september nodigde de Commissie Internationale Solidariteit (CIS) van West-Vlaanderen Olga Salanueva uit. Op een speciale bijeenkomst over de Cuban Five deelde Olga, echtgenote van René Gonzalez (een van de Cuban Five), haar verhaal met sympathisanten. Ze vertelde hoe de jongemannen zich uit idealisme en liefde voor hun land en familie hadden wilden inzetten, maar ook over het onrecht dat hen werd aangedaan en na meer dan 15 jaar nog steeds niet is rechtgezet.

De CIS wil het verhaal mee levend houden en actie voeren voor de vrijlating van de Cuban Five. De daad werd op 22 september bij het woord gevoegd: kopstukken van de socialistische beweging ondertekenden onder het goedkeurend oog van Olga een petitie voor de vrijlating van de Cuban Five op het solidariteitsfeest ManiFiesta. ★

SOLIDARITEIT EN CHOCOLADE OP DE DIS

Op zaterdag 6 oktober verzamelden zich meer dan 120 militanten van het ABVV West-Vlaanderen in Brugge om de Dag van de Internationale Solidariteit te vieren. Op deze manier betuigen de militanten jaarlijks hun steun aan het Zuiden en tonen ze dat leden van alle centrales solidair zijn.

Ook de voorzitters van de verschillende centrales (metaal, textiel, ...) debatteerden over hun inzet voor het Zuiden. **fos** was er uiteraard ook bij en organiseerde, samen met CIS en Horval, een leuke workshop over chocolade: leerrijk en smaakvol! Hopelijk smaakten de taartjes, en denk erom: eerlijke chocolade duurt toch het langst! ★

Stop the Killings

Minister Magnette kreeg zijn prik!

Minister Paul Magnette was onder de indruk, toen hij op 5 september voor zijn kabinet een megaspuut en een reuzegroot ziekenhuisbed aantrof. fos, Wereldsolidariteit en hun campagnepartners wilden met deze ludieke actie de aandacht van de Minister op hun campagnethema 'recht op gezondheid wereldwijd' vestigen. Samen overhandigden we de handtekeningen van 181 organisaties en 73.499 individuen aan de Minister. Magnette zette zelf ook zijn handtekening en maakte er zo 73.500 van. Hij feliciteerde nadien alle betrokken organisaties voor hun campagne en bevestigde het belang van het thema gezondheid binnen de ontwikkelingssamenwerking: "Mensen die ziek zijn en niet in goede gezondheid verkeren, die ondervoed zijn, kunnen niet werken, zo simpel is dat. Gezondheid moet dus een absolute prioriteit blijven."

fos wil na twee jaar campagne voeren voor het Recht op Gezondheid Wereldwijd iedereen die de campagne gesteund heeft een welgemeende dankjewel zeggen. Zonder de steun van de Socialistische Mutualiteiten, ABVV, sp.a en al hun afdelingen en leden hadden we de Minister geen stevige prik kunnen geven. Bedankt! 🌟

MAANDAG 10 DECEMBER ★ 18u30 ★ CENTRAAL STATION ★ BRUSSEL

'Stop The Killings' is een mensenrechtencampagne van vakbonden, solidariteitsbewegingen en ngo's (sinds kort ook fos!) die sinds 2005 aandacht vraagt voor de onderdrukking van partners in het Zuiden met een focus op de situatie in de Filipijnen, Colombia en Guatemala.

Met de campagne worden alle vormen van onderdrukking van de sociale beweging aangeklaagd. Dit jaar gaat de aandacht naar de criminalisering van

sociale actoren. Opkomen voor sociale rechtvaardigheid brengt immers ernstige risico's met zich mee. Verschillende activisten, syndicalisten of andere verdedigers van de mensenrechten verdwijnen dagdagelijks achter de tralies omwille van hun sociale en politieke activiteiten

Stop the Killings roept op tot actie, op 10 december in Brussel. Stop the killings! Justice now! ★

OSCAR MARLEYN
woont in Mozambique en is er
verantwoordelijk voor het Waardig
Werk-programma van **fos** in de regio.

OP BEZOEK BIJ

Oscar in Mozambique

In een wijk buiten het centrum van Maputo, de hoofdstad van Mozambique, brengen mannen en vrouwen langs de weg luidkeels hun waren aan de man. Vissersvrouwen verkopen vis, mosselen en garnalen, net gevangen door één van de artisanale vissers wiens bootje twee kilometer verderop op het strand ligt. In de tientallen kraampjes liggen groenten en tropisch fruit smakelijk uitgestald; ook houtskool en andere dagelijkse benodigdheden zijn hier overal te vinden.

Te midden van deze levendige buurt, tussen de dicht bij elkaar gebouwde huisjes met golfplaten daken, staat het **fos**-kantoor. Oscar Marleyn, coördinator van het Waardig Werk programma van **fos** in de regio, woont en werkt al jaren in het kleurrijke Maputo. Oscar neemt ons mee achter de schermen op een doordeweekse dag.

's Ochtends hoef ik geen uren in de file te staan of op openbaar vervoer te wachten om naar mijn werk te gaan. Het **fos**-kantoor en mijn huis zijn immers één. Makkelijk, en bovendien drukken we op die manier de kosten. Meestal begint mijn werkdag om 8 uur 's ochtends. Als verantwoordelijke voor het Waardig Werk-programma in de hele regio zijn mijn dagen goed gevuld. In Mo-

zambique volg ik bovendien ook nog twee projecten rond voedselzekerheid op.

’ ***Zo rond 21u00 valt de stroom uit.
Gedaan met voetbal kijken!***

Vandaag begint de dag met cijferwerk: om geld aan onze partners te kunnen overdragen, moeten zij financiële en narratieve rapporten afleveren, die wij dan nauwkeurig vergelijken met de afgesproken planning en budgetten.

Een tijdje later haast ik me naar het Belgisch consulaat voor een vergadering met een afgevaardigde van

het Ministerie van Ontwikkelings-samenwerking. De mogelijkheden voor het toekomstig programma en voor andere samenwerkingsprojecten staan op de agenda.

Terug op kantoor is het tijd om enkele praktische zaken te regelen. We moeten binnenkort op veldbe-

zoek naar Tete (1800 km hier vandaan) om er een congres van de landarbeidersvakbond SINTAF bij te wonen en het samenwerkingsproject met het Belgisch Fonds voor Voedselzekerheid te bezoeken. We trekken ook naar Chimoio (1200 km hier vandaan) om een methode ter opvolging van de training van vakbondsleiders te ontwikkelen. Meteen bekijk ik ook hoe we best de

verblijfsvergunning van **fos** kunnen verlengen, omdat dit ook in Chimoio moet geregeld worden. Na het plannen van de veldbezoeken stel ik nog een werkkalender op voor onze medewerkers, zodat iedereen weet wanneer hen wat te doen staat!

De werkdag is weeral voorbij gevlogen, tijd om eten klaar te maken. Vandaag staat een heerlijk recept met verse scampi's op het menu! Na het eten komt mijn Belgische roots nog eens boven en besluit ik naar de voorronde-match voor het WK voetbal tussen België en Schotland te kijken. Dat was buiten de onvoorspelbare stroomvoorziening in Maputo gerekend! Zo rond 21.00 uur valt de stroom uit, gedaan met voetbal! Geen paniek, bij onweer gebeurt dit wel vaker, de olielampen en waterbidons (ook de waterpomp werkt op elektriciteit) staan steeds klaar. Met een olielamp in de hand, zoek ik dan maar mijn bed op. Boa noite! Slaapwel! ★

KEUKENTIP VAN OSCAR

Scampi Mozambique

Volgens Oscar is dit nationale gerecht het lekkerst met verse garnalen die je koopt op het strand. Gelukkig is het recept ook nog heel lekker met (diepvries)garnalen of scampi's uit de winkel. Getest en goedgekeurd!

INGREDIËNTEN

1 kg gepelde grote garnalen/scampi's
2 uien, klein gesneden
2 teentjes look, fijngehakt
3 cm verse gember (geraspt)
geraspte schil van 1 citroen
1,5 chilipeper, fijngehakt
(als je niet van pikant houdt, gebruik je er maar één of geen)
1 tl kurkuma
2 el eetlepels currypoeder
+/- 700 cl verse kokosmelk (of 2 blikjes)
handjevol verse koriander
2 kopjes Basmati rijst
tomaten en paprika indien gewenst

VOOR 4 PERSONEN

Bak de ui, look, gember, chilipepers en citroenschil samen in olijfolie. Voeg wanneer de uien beginnen te kleuren, de curry en de kurkuma toe, alsook een klein beetje water om aanbranden te vermijden. Voeg vervolgens de kokosmelk toe en breng aan de kook. Voeg wanneer de kokosmelk kookt de garnalen toe, laat eventjes koken en laat dan sudderen op een laag vuurtje gedurende 15 minuten. Kook intussen de rijst. Serveer tot slot de garnalen op een bedje van rijst. Garneer met enkele blaadjes koriander. Smakelijk!

Bij ABVV West-Vlaanderen is men ervan overtuigd dat vakbondswerk verder reikt dan de Belgische grenzen. Internationale solidariteit is voor hen alles behalve een hol begrip.

Waarom vinden jullie internationale solidariteit belangrijk?

Voor ABVV West-Vlaanderen is het antwoord op deze vraag evident. Solidariteit is een absolute kernwaarde van onze organisatie, maar die solidariteit stopt uiteraard niet aan taal- of landsgrenzen. Onze vakbond is solidaire met alle werknemers, ongeacht waar ze wonen en hun nationaliteit of etnische afkomst.

Hoe geven jullie bij ABVV West-Vlaanderen invulling aan internationale solidariteit?

Concreet komen we tweemaandelijks samen met militanten, secretarissen en medewerkers in onze Commissie Internationale Solidariteit (CIS). We bespreken er actuele thema's en de vakbondspromerenten die we onder-

steunen in het Zuiden. Jaarlijks organiseert de CIS een Dag van de Internationale Solidariteit, waarmee we de internationale vakbondssolidariteit in de kijker zetten.

Waarom steunen jullie fos?

De enige voorwaarde voor ABVV West-Vlaanderen om rond internationale solidariteit te werken, is dat we willen samenwerken met vakbonden uit andere landen. Zij zijn nu eenmaal onze natuurlijke partners. Ondanks de verschillen die er zijn, begrijpen vakbonden elkaar. We strijden namelijk voor hetzelfde: waardig werk. Dit is ook een van de strijdpunten van fos, en daarom steunen we dan ook hun projecten met vakbonden in Cuba, Centraal-Amerika, Bolivia, Ecuador, Peru en Colombia met volle overtuiging!

